

אור השבת

עמוד 1

1. מעניין בסרט

2. ביטחון

[לג:] וַיֹּשֶׁם לִפְנֵי לָאֵל וַיֹּאמֶר לֹא אֶחָד עַד אִם דְּבַרְתִּי דְּבָרִי וַיֹּאמֶר דְּבַר:
תרגום יונתן ב"ע: [תרגום לעברית:] "וּסִידְרוּ לִפְנֵי לֵאכּוּל תְּבַשִּׁיל שִׁישׁ בּוֹ סֶם הַמּוֹת, וְהִרְגִּישׁ בּוֹה, וְאָמַר לֹא אוֹכֵל עַד שְׁאֲדַבֵּר דְּבָרִי, וְאָמַר דְּבַר".
בעל הטורים : [פירוש 1:] רמז שרצו להמיתו... **והוא הרגיש**, ואמר: "לא אוכל עד אם דברתי דברי, כי עבד אברהם אני, ונתגיתי בביתו שלא לאכול עד שאדבר דברי ברכת נטילת ידים, [ו]ברכת המוציא!" ובוה חשב [אליעזר] כי יצל, ש'כוס של ברכה' [המסס שהוא יברך עליה] לטובה מצטרף, ולא לרעה [והיא תציל אותו], וכן היה לו [באמת], שבא המלאך והחזיר סם המות לצד בתואל ואכל ומת!
[פירוש 2:] ויש מפרשים: שנתנו לו **דבר איסור**, ואמר: 'לא אוכל עד אם דברתי דברי עבד אברהם אני ואיני אוכל דבר איסור' [וכן איתא באבן עזרא].

{לט} ואמר אל אדוני אלי לא תלך האשה אחרי:

דעת זקנים: ובפרקי ר' אליעזר אומר: "אליעזר עבד אברהם הוא עוג מלך הבשן" - והכי איתמר התם: "זקן ביתו של אברהם אבינו היה אליעזר, וכתב עליו עבד עולם, וכשגמל [אליעזר] חסד עם יצחק, הוציאו לחירות עולם, ונתן לו הקב"ה שכרו בעולם הזה, והעמידו מלך והוא עוג מלך הבשן". וקשה, שהרי עוג רשע היה, ומשה הרגו, ואליעזר היה צדיק? וגם במסכת סופרים חשיב ליה [לאליעזר] מתשעה [אנשים] שנכנסו בגן עדן מחיים [וזה מראה על צדקותו]!... וצריך לומר [תשובה:]: ששני עוג היה הבשן היו! אחד רשע - שהרגו משה! ואחד שהיה עבד ומלך [והוא אליעזר, שבתחילה היה עבד ובסוף מלך]! - וכשנמלך קרא שמו עוג - כי כל מלכי הבשן קראים עוג, [וכמו שמצינו בכל מלכי מצרים שנמראין פרעה!]

{מא} אז נהקה מאלתי כי תבוא אל משפחתי ואם לא יתנו לך וקריק נקי מאלתי:
בעל הטורים : כי תבא אל משפחתי. ולא אל בית אבי, לומר, שאם לא ימצא מבית אב, יקח מבית אב!!!

[סב] וַיִּצְקֶק בָּא מְבֹא בְּאֵר לִחֵי רְאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנֶּגֶב: מאיפה הוא בא? 3 פירושים

1. תרגום יונתן ב"ל: וַיִּצְקֶק היה בא מבית מדרש של שם.... והוא היה יושב בארץ דרום
2. רש"י: שהלך להביא הגר לאברהם אביו שישאנה
3. ספורנו: להתפלל במקום שבו נשמעה תפלת שפחתו (כך גם ברמב"ן ואונקלוס)

{סג} וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּמָה בְּשָׂדֶה לְפָנֹת עָרְבָה... מֵה פִירוּשׁ 'לְשׁוּמָה'? 2 פִירוּשִׁים:

1. רש"י: לשוה - לשון תפלה (ב"ר שם), כמו 'ישפך שיחור'!
2. אבן עזרא: לשוה - ללכת בין השיחים

{א} וַיִּסַּף אֲבָרָהָם וַיִּקַּח אִשָּׁה וַיִּשְׁמָה קְטוּרָה:

שאלות: 1. מיהי קטורה? 2. אם אברהם גרשה למה החזירה? 3. הרי מצרית אסורה לישראל?
1. **תרגום יונתן**: ואוסרין אברקם ונסב איתא ושמה **קטורה היא הגר**
2. **רש"י**: קטורה. זו הגר, ונקראת קטורה על שם שנאים מעשיה כקטרת
3. **אבן עזרא**: קטורה. איננה הגר

4. **כלי יקר:** מאחר שגרשה מחמת ערות דבר של עבודת גילולים, קשה איך חזר [אברהם] ולקחה?? על כן בא לתרץ ולומר שעשתה תשובה! כמו 'ישמעאל בנה שעשה גם כן תשובה! וכדי לפרסם זה קרא אברהם [את] שמה 'קטורה' - על שם 'הקטורת', כי פרסם לכל שעשתה תשובה! וכל בעל תשובה נעשים לו הזדונות כזכיות, והזדונות עולים לריח ניחות כמו ה**זכיות**, על כן המשילה [אברהם את 'הגר'] ל'קטורת' [משום] 'שהלכבנה' שריחו רע - עולה לריח ניחות ככל שאר הבשמים, וזה דמיון נאות על חטאי הבעלי תשובה שעולין לריח ניחות! וכמו שכתוב (ישעיה מב.) "כי נרצה עונה" - ש[ל]אחר התשובה גם - '**העון נרצה**' ומקובל!'

5. **דעת זקנים:** ויקח אשה ושמה קטורה. ואע"ג ישראל אסור במצרית, דכתיב: בְּנִים וְאִשָּׁה יִלְדוּ לָקֵם דֹּר שְׁלִישִׁי [בא לָקֵם בְּקֵהָ ה'], הַדֹּר שֶׁנִּי לֹא יבֹא! והגר [הרר] בת פרעה היתה נקדרת...? איכא למימר: גר הוא [אברהם], וגר מותר במצרית, ובמדרש איתא על פי הדבור...!

{ב} וַתֵּלֶד לוֹ [קטורה] אֶת זַמְרָו וְאֶת יֶקֶשׁוּ וְאֶת מֶדָּו וְאֶת מִדְּוָן וְאֶת יִשְׁשָׁק וְאֶת שׁוּחַ:
 ספורנו: גדלה אותם בביתו. על דרך חמשת בני מיכל אשר ילדה לעזריאל שגדלה אותם, שלא
 היו בניה כלל. כי אמנם אברהם לא הוליד כי אם יצחק וישמעאל כמבואר בדברי הימים!

{1} ולבני הפלגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנות ונשלחם מלל יצחק בנו בעודו חי
 דעת זקנים: נתן אברהם מתנות - אמרו ב' חלק: 'שמות בטומאה' מסר להם. פירוש: שיהו
יכוליו להזכיר שם ה' המפורש - 'בטומאת הגוף' ולא יזיק להם! וגם היום יש ישמעאלים
 שבקראין בשם ומזכירין אותו בטומאה! וקשה לה"ר משה, היאך אדם צדיק חשוב כאברהם
 ילמד **השם הקדוש**! לרשעים? לכן פ' ה"ר יעקב בה"ר חנמן: שם טומאה - 'שם השדים'
 שמשיבין אותו באדוניות הממונים עליהם לעשות כל מה שרוצים. כמו ספר ביל"א!!!

{יא} וַיְהִי אַחֲרֵי מוֹת אַבְרָהָם וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יִצְחָק בְּנוֹ וַיֵּשֶׁב יִצְחָק וכו'.

תרגום יונתן: ובגלל שלא היה אברהם רוצה לכרך את ישמעאל, בגלל זה לא ברך את יצחק, שאם היה מברך את יצחק ולא היה מברך את ישמעאל, היה נוטר לו איבה, ולאחר שמת אברהם ברח ה' את יצחק.

{ד} גר ותושב אנכי עמכם תנו לי אחות קבר עמכם ואקברה מתי מקלני:
הרמב"ן: ׀ גר ותושב אנכי עמכם - היה המנהג להיות להם בתי קברות איש לבית אבותיו [דהיינו: לכל משפחה היה את הקבר שלה]! ושדה קבורה אחד [שיקברו בו [את] כל הגרים]! והנה אברהם אמר אל בני חת: אני גר מארץ אחרת, ולא הנחלתי מאבותי בית הקברות בארץ הזאת, והנה אתה אני ותושב עמכם, כי חפצתי לשובת בארץ הזאת, ולכן אתו קבר להיות לי לאחות עולם כאחד עמכם [דהיינו: אברהם ביקש שיתנו לו "קבר משפחתי" וכן את "קבר גרים" - שבו קבורים את כל הגרים]

{ז} וַיָּקָם אַבְרָהָם וַיִּשְׁתַּחוּ לַעֲם הָאָרֶץ לְבְנֵי חֵת:

אור החיים: ויקם וגוי וישתחו וגוי'. גילה להם (שהאמת היא) היפך דבריהם אליו!! כי (הוא) אינו
מחזיק עצמו נביא להם, אלא בגדר שהם בכבוד למעלה ממנו!!!
אבן עזרא: והאומרים כי השתחוויות היתה לשם (הקב"ה) לא אמרו כלום! כי הכתוב אמר
לשתחוה לבעליהם (השתחוויה היא) שישש (יכפוף) ראשו! וזה משפט [אדם] הנותן שבה
לאחר! יגם משה השתחוה לחותנו!

{יח} לאברהם למקנה לעיני בני חת בכל באי שער עירו

אבן עזרא: וטעם 'לעיני בני חת' - את אנשי המקום! וטעם 'לכל באי שער עירו' - כל עובר ושב!

{יט} ואחרי כן קבר אברהם את שרה אשתו אל מערת שדה המקפלה על פני ממרא הוא חברון בארץ כנען.

למה נזכרה כל הפרשה הזו של קבורת שרה וזמרת המכפלה? מחלוקת רמב"ן ואב"ע עם פ' 5:
אבן עזרא: ונזכרה זאת הפרשה [של מערת המכפלה בשביל] להודיע, 1: מעלת ארץ ישראל על
 כל הארצות, לחיים ולמתים! ועוד, 2: לקיים דבר ה' לאברהם להיות לו נחלה [ה' קיים הבטחתו]!
רמב"ן: ונכתבה זאת הפרשה להודיע, 3: חסדי השם עם אברהם, שהיה נביא אלקים בארץ אשר
 רב גורם! והיחיד וכל העם היו קוראין לו "אדוני!" והוא [בעצמן] לא אמר להם כן, שהיה
 אדון וגדול! וגם בחייו קיים לו [הקב"ה] "ואגדלה שמך והיה ברכה!" ואשתו מתה ונקברה בנחלת
 ה'! ועוד 4: כי רצה להודיענו קבורת האבות, באשר אנחנו חייבים לכבד מקום קבורת
 אבותינו הקדושים! ורבותינו אמרו (ב"ב טז) שגם זה מן הנסיונות של אברהם שבקש מקום
 לקבור את שרה מצא עד שקנה אותו!

{א} ואברהם זקן בא בימים וה' ברך את אברהם בכל:

רמב"ן: אבל אחרים חדשו בפירוש הכתוב הזה ענין עמוק מאד ודרשו בזה **מד** מסודות התורה ואמרו כי "בכלל" תרמוז על ענין גדול והוא שיש להקב"ה **מדה** תקרא **"כלל"**, [ולמה כך שמה?] מפני שהוא יסוד הכלל! ובה נאמר (ישעיהו מד כד) "אנכי ה' עושה **כלל"** והוא שנאמר (קהלת ה ח) "ויתרון ארץ **כלל"** - הוא יאמר [פירושו הפסוק הזה]: כי יתרון הארץ, וטובה הגדולה השופע על כל באי עולמות, כעבור כי **כלל** היא [המדה הזו של ה', היא מביאה את השפע!]. והיא המדה הזו, שנים מ"א מדות וכל המדה הזאת היתה לאברהם בכתו! כי הוא יאמר חסד וינתנה בזול!

{ב} וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל עַבְדּוֹ זֶקֶן בֵּיתוֹ הַמָּשָׁל בְּכָל אֲשֶׁר לוֹ שִׁים נָא יָדָה פֶּתַח יְרֵכִי:

ואבן עזרא: יש אומר [ש'תחת ירכי' הוא] רמז למילה! [שאלה:] ואילו היה כן, היה נשבע בברית המילה ולא בשם [ה']?? והקרבן אלי [הסבר חדש:] שהיה [ככה נהוג] משפט בימים ההם, לשום אדם ידו תחת ירך - מי שהוא ברישותו! והטעם [לכן] ששם שזה רמז - אם אתה ברישותי, שים ידך תחת ירכי' והאדון יושב, והירך [שלי] על הדין [עבדך] כטעם [שהיה] העבד אומר: 'אנני ידו תחת רשותך לעשות צדוני' - אני-לרשותך. אדוני! [ועוד] המשפט כדללו **בארי חודו**!

{ז} ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לִקְחָנִי מִבֵּית אָבִי וּמֵאֶרֶץ מוֹלַדְתִּי וְאֲשֶׁר דָּבַר לִי וְאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לִי לֵאמֹר לְיָדְעָה אֲמֵר אֶת הָאֶרֶץ הַזֹּאת הוּא יִשְׁלַח מֵלָאכֹו לְפָנֶיךָ וְלִקְחַת אֶשֶׁה לְבִנִי מִשָּׁם: אֲבָן עֲזָרָה: הוּא יִשְׁלַח מֵלָאכֹו – [זוּ הִיא] **תַּפְלָה** [שֶׁל אֲבֵרָה, וְלֹא נְבוּאָה!] וְאִלוּ הִיטָה נְבוּאָה לֵמַר אֲמַר [אֲבֵרָה בִּפְסוּק הַבָּא] 'וְאִם לֹא תֵאֲבָה הָאֶשֶׁה' [הָרִי יֵשׁ כֶּבֶד נְבוּאָה שְׂהִיא בִטּוֹחַ תְּבוּאָה].

{יד} וְהָיָה הַנֶּעָר אֲשֶׁר אָמַר אֵלָיו הֵשִׁי נָא כְּדָר וְאַשְׁמָה וְאַמָּרָה שְׁמָה וְגַם וְגִמְלִיד אֲשֶׁקָּה אֹתָהּ הַכֹּחַם לַעֲבֹדָה לִיזְחָק וְכֵּן אָדַע כִּי עָשִׂיתָ חֶסֶד עִם אֲדֹנָי

{כא} וְהָאִישׁ מִשְׁתַּאֲה לֵה מִתְּרִישׁ לְדַעַת סֶהֱצִלִּית ה' דְּרָפּוֹ אִם לֹא:

ספורנו: מתקשר. ולא אמר לה [אלעזר]: "אל תטריח כל כך", כמו שהיה ראוי [לומר] בחוק המוסר. [ולמה הוא לא אמר באמת?] לדעת להכיר מתוך אופן חסידותה וזריזותה [כי הוא אכן רצה שהיא תרוץ ותשתדל להכיר מתוך כך את אופייה. אם היא באמת מתאימה לבית אברהם]

(כב) ויהי כאשר כלו הגמלים לשתות ויבקה האיש נזם וזב בקע משקלו ושני צמדים על... ספורו: "כאשר כלו הגמלים לשתות" זה היה זמן מה' בהכרח (ל)אחר שהשלימה לשאוב, וראה [ואליעזר] שלא היתה מבקשת דבר, אבל היו כל מעשיה על צד החסד הגמור (והשלם)!

ללא ויאמר בוא ברוך ה' למה תעמד בחוץ ואנכי פניתי הבית ומקום לגמלים.

תרגום יונתן ב"ע: [מתורגם לעברית] "וּחִשְׁבֵּ לְבֹן שְׂהוּא אֲבִרְהָם וְאָמַר: עֲלֵה בְרוּךְ ה', לְמַעַן אֶתֶּה עֹמֵד בְּחַוֵּץ. וְאֵנִי פִינִינִי אֶת הַבַּיִת מִעֲבֻדַּת אֱלִילִים. וּמִשּׁוּם הַכֹּהֵן לְגַמְלִים".

בא חבוק
והאזין
אח - צדיק
באנוני יוהא

אור השבת

עמוד 2

2. בלחן - בלחן ואנוני בלחן 3. בלחן ואנוני בלחן 4. בלחן ואנוני בלחן 5. בלחן ואנוני בלחן

3. "ציטוטים מעניינים" (ופחות מוכרים) ממפרשי התורה {2}

{א} וְאֶבְרָהָם יָקָן בָּא בְּיָמֵינוּ וְה' בָּרַךְ אֶת אֶבְרָהָם בְּכָל דַּעַת זָקֵנִים: בָּרַךְ אֶת אֶבְרָהָם בְּכָל - בְּזִכּוֹת הַפְּרָשָׁה מֵעֶשְׂרָה! כִּמוֹ דְּאִיתָא: "וַיִּתֵּן לוֹ מַעֲשֵׂר מִכָּל"

{יב} וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהֵי אֲדָנִי אֶבְרָהָם הִקְרָה נָא לִפְנֵי הַיּוֹם וְעָשָׂה חֶסֶד עִם אֲדָנִי אֶבְרָהָם: בְּעַל הַטּוֹרִים 'עַם אֲדוֹנָי אֶבְרָהָם' סוֹפֵי תִיבוֹת 'מִים', לומר: בשכר 'יוקח נא מעט מים' [שאמר אברהם למלאכים] עָנָהוּ עַל הַמֵּיִם: וְכִשְׁתּוֹסִיף [את האות] דל"ת של [המילה הקודמת-] 'חֶסֶד' [ויצא] סוֹפֵי תִיבוֹת 'דְּמִיָּם' - שאמר [אליעזר]: 'בְּזִכּוֹת דְּמִיָּם שֶׁנִּשְׁפָּךְ בַּחֶסֶד הָעֵקִידָה, עֲנִינִי'! [מסר: 'פחד' נחשב לשפיכת דם! אדם שסובל מפחדים יידע כמה כפרה יש לו, כשפיכת דם]

{מז} וְאֶשְׁאֵל אֶתְּהָא נָא מִי אֶת... וְאֶשֶׁם הַנָּזִים עַל אֶפֶס וְהַמְּיָדִים עַל יָדֵיהֶם: בְּעַל הַטּוֹרִים: 'וְאֶשֶׁם הַנָּזִים' - חסר [האות] יו"ד, לומר: שלא נגע בבשרה (ואפילו לא ביו"ד אצבעותיה) מחמת צניעות!

{נה} וַיֹּאמֶר אֶחָיו וְאֶתְהָא תִּשְׁבּוּ הַנְּעָר אֶתְּנוּ יָמִים אוֹ עֲשׂוֹר אַחֵר תֵּלָךְ: סְפוּרֵנוּ יָמִים אוֹ עֲשׂוֹר [מדוע? כדי] שְׁתַּתִּישׁב דַּעַתָּה בְּהַדְרָגָה, לִלְכַּת אֶל אֶרֶץ אַחֶרָה. וְלֹא יִהְיֶה זֶה לָהּ פִּתְאוּם, כִּי הַשְׁתַּנּוֹת הַפִּתְאוּמִי לֹא יִסְבְּלָהּ הַטִּבְעָה!!

{סב} וַיִּצְחָק בָּא מִבּוֹא בָּאָר לְחֵי רָאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הַנָּהָב: סְפוּרֵנוּ: לַהֲתַפְלֵל בַּמָּקוֹם שֶׁבּוּ נִשְׁמָעָה תַּפְלַת פִּשְׁחָתוֹ! וְקוֹדֵם שֶׁהִתְפַּלֵּל כָּבַר נִשְׁלַם עֲנִינוּ בַּחֲרָן, וְקִרְבָּה אֲשֶׁתוֹ לִבָּא עַל דֶּרֶךְ טָרֶם יִקְרָאוּ וְאֵנִי אֶעֱנֶה... [בפסוק הבא] וְקוֹדֵם שֶׁהִתְפַּלֵּל עֲנִנָּה!! רִמְב"ן: וַיֵּצֵא לַפְּנוֹת עָרֶב לִשׁוֹת בִּשְׂדֵה עִם רַעֲיוֹ וְאֶהְיֶה אֲשֶׁר שָׁם

{סז} וַיִּבְרָאָה וַיִּצְחָק הָאֱלֹהִים שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת רַבְקָה... וַיֵּצֵאָה וַיִּנָּחֵם וַיִּצְחָק אֶתְרֵי אִמּוֹ רִמְב"ן: 'וַיֵּצֵאָה וַיִּנָּחֵם' - יִרְמִיּוֹ: שֶׁהִיא מִצְטַעַר מֵאֵד עַל אִמּוֹ, וְרַחֵם מִמֶּנּוּ מִנְּחָם, עַד שֶׁנֶּחֱמָה בְּאֲשֶׁתוֹ בְּאֶהְבָתוֹ אֹתָהּ, כִּי מִה טַעַם [נוֹסֵף יֵשׁ לְהַסְבִּיר] שִׁיזְכִּיר הַכְּתוּב 'אֶהְבָתָה הָאִשָּׁה בְּאֲשֶׁתוֹ'??

4. 'מחלוקות': מחלוקות המפרשים בענייני הפרשה {4}

{א} וַיִּהְיוּ חַיֵּי שָׂרָה מְאֹד שָׁנָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה וְשִׁבְעָה שָׁנִים שָׁנִי חַיֵּי שָׂרָה: רַש"י: לִכְךָ נִכְתַּב שָׁנָה בְּכָל כָּלָל וְכָלָל [מאה שנה, עשרים שנה, שבע שנים], לומר לך שכל אחד נדרש לעצמו, בת ק' כבת כ' לחטא, מה בת כ' לא חטא שנה, אף בת ק' בלא חטא, ובת כ' כבת ז' ליופי: "שני חיי שרה" - כלן שוין לטובה!!! הרמב"ם: לשון רש"י: "לכך נכתב שנה בכל כלל וכלל לומר לך וכו'", וכן כתב [רש"י לקמן] בשני חיי אברהם [להלן כה ז], וְאֵין מִדְרָשׁוֹ זֶה נִכּוֹן! שְׁהָיָה בְּשָׁנֵי חַיֵּי יִשְׁמַעֲאֵל (שם פסוק ז) נִאֲמַר כ[מו שנאמר] שְׁנֵי חַיֵּי אֶבְרָהָם - בְּשׁוֹה [בדיוק]! וְלֹא הָיוּ [שְׁנֹתָיו שֶׁל יִשְׁמַעֲאֵל] שְׁנֵים בְּשׁוֹה... [כי הרי הוא] הִיא מִתְחַלֶּה רֶשַׁע, וְעָשָׂה תְּשׁוּבָה [רק] בְּסוֹף?? דעת זקנים: חיי שרה - פירש"י "כולן שוין לטובה". [שאלה: ואע"ג דגבי ישמעאל [גם] כתב "ואלה שני חיי ישמעאל" [כשאלת הרמב"ם]? איכא חטאה שריי אינה בת עונשין, אף בת ק' בלא חטא, ובת כ' כבת ז' ליופי: "שני חיי שרה" - כלן שוין לטובה!!! הרמב"ם: לשון רש"י: "לכך נכתב שנה בכל כלל וכלל לומר לך וכו'", וכן כתב [רש"י לקמן] בשני חיי אברהם [להלן כה ז], וְאֵין מִדְרָשׁוֹ זֶה נִכּוֹן! שְׁהָיָה בְּשָׁנֵי חַיֵּי יִשְׁמַעֲאֵל (שם פסוק ז) נִאֲמַר כ[מו שנאמר] שְׁנֵי חַיֵּי אֶבְרָהָם - בְּשׁוֹה [בדיוק]! וְלֹא הָיוּ [שְׁנֹתָיו שֶׁל יִשְׁמַעֲאֵל] שְׁנֵים בְּשׁוֹה... [כי הרי הוא] הִיא מִתְחַלֶּה רֶשַׁע, וְעָשָׂה תְּשׁוּבָה [רק] בְּסוֹף?? דעת זקנים: חיי שרה - פירש"י "כולן שוין לטובה". [שאלה: ואע"ג דגבי ישמעאל [גם] כתב "ואלה שני חיי ישמעאל" [כשאלת הרמב"ם]? איכא חטאה שריי אינה בת עונשין, אף בת ק' בלא חטא, ובת כ' כבת ז' ליופי: "שני חיי שרה" - כלן שוין לטובה!!!

{ב} וַתָּמָת שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע הוּא תִּבְרֹן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן וַיָּבֵא אֶבְרָהָם לִסְפֹּד לְשָׂרָה וּלְבִכְתָּהּ: מִדּוּעַ הֵעִיר נִקְרָאָה קִרְיַת אַרְבַּע? וְהָאֵם הִיא כֹּה־אֵם - 'אַרְבַּע'? וְמָה הוּא הִיא?? רש"י: בְּקִרְיַת אַרְבַּע. עַל שֶׁם אַרְבַּע עֲנָקִים שָׁהוּ שָׁם, 1 אֲחִימֶן 2 שִׁשַׁי 3 וְתַלְמִי 4 וְאִבְרָהָן. דעת זקנים: בְּקִרְיַת אַרְבַּע. שֶׁם אֵדָם, כְּדֻכְתִּיב: "הָאֵדָם הַגָּדוֹל בְּעֲנָקִים הוּא אַרְבַּע" אֲבָן עֲזָרָא: אַרְבַּע - שֶׁם אֵדָם גָּדוֹל בְּעֲנָקִים.

רשב"ם: אַרְבַּע, שֶׁם הָאִשָּׁה 'אַרְבַּע' כְּדֻכְתִּיב בִּיהוֹשֻׁעַ [פרק - טו] "קִרְיַת אַרְבַּע אֲבִי הָעֵנָק" מִצְוֹת דּוּד: [יהושוע טו] 'אַרְבַּע' הִיא אֲבִי הָעֵנָק, רָצָה לומר - הַגָּדוֹל שֶׁבְּעֲנָקִים!!

{ט} וַיָּתֵן לָהּ אֶת מַעֲרַת הַמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר לוֹ אֲשֶׁר בְּקִצָּה שְׂדֵהוּ בְּקֶסֶף מְלֵא יִתְּנָהּ לִי בְּתוֹכָם: 1. רש"י: הַמַּכְפֵּלָה - וְעִלְיָה עַל גְּבוּי 2. אֲבָן עֲזָרָא: מַעֲרַת הַמַּכְפֵּלָה - מַעֲרָה בְּתוֹךְ מַעֲרָה 3. סְפוּרֵנוּ: מַעֲרַת הַמַּכְפֵּלָה. מָקוֹם שֶׁשָּׁמוּ מַכְפֵּלָה! כִּאֲמָרוּ וַיִּקַּם שְׂדֵה עֲפֹרֹן אֲשֶׁר בְּמַכְפֵּלָה

{ג} 'וַיִּצְאָה הָעֵבֶד כָּלִי כֶסֶף... וַיָּתֵן לְרַבְקָה וּמִגְדָּנָה וְתָן לְאֶחָיו וְלֵאמָה'. מָה הֵם מִגְדָּנָה? 1. תַּרְגוּם יוֹנָתָן ב"ע: 'וַיִּדְוִדוּנִי וַיָּבֵא לְאֶחָיו וְלֵאמָה' [ומגדנות נתן לאחיה ולאמא] 2. רש"י: ומגדנות. לשון מגדים, שֶׁהָבִיא עִמּוֹ מִיְּנֵי פְּרוּתָהּ שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל 3. אֲבָן עֲזָרָא: [פִּירוּשׁ א:]: ומגדנות, מִגְדָּנָה מִגְדִּים. [פִּירוּשׁ ב:]: או פִּירוּשׁוֹ מִלְּבוּשִׁים נִכְבָּדִים. {ג} וַיֹּאמֶר אֶחָיו וְאֶתְהָא תִּשְׁבּוּ הַנְּעָר אֶתְּנוּ יָמִים אוֹ עֲשׂוֹר אַחֵר תֵּלָךְ: 1. רש"י: וְכִתּוּבָל הִיכָן הִיא, הוּא הִיא רֹצָה לַעֲכֹב, וְכִּי מֵלָאךְ וְהַמִּיתוֹ 2. אֲבָן עֲזָרָא: הֵם שֶׁקִּבְּלוּ הַמִּתְנֹת וְהָאֵם מַחֲרִישָׁה! וַיִּתְּנָן שִׁלְבָן הִיא גָּדוֹל מֵאֲבִיו בַּחֲכָמָה וְכֹכָד, כִּי כֵן מִצְאָנוּ וַיִּתֵּן לָהּ וְכִתּוּבָל.

2. ביטחון: אמונה וביטחון בחיי היום יום {76}

סיפר לי חבר שהיה ביום כיפור האחרון בבית כנסת, והוא קבע מקום לתפילתו - וגם שילם על כך. אבל הוא התנה עם הגבאי וביקש בכול לשון: רבינו הגבאי שליט"א! היות ואני אדם שאוהב להתסובב בתפילה, ולבדוק שלאף אחד לא חסר כלום חלילה, ובפרט ביום כיפור... וחשוב לי מאוד לדאוג ל-כ-ו-ל-ם!!! והכול כמובן בשביל להוסיף זכויות ליום הדין..... אז בבקשה ממך אדון 'גבאי', אנא: שים אותי באיזה ספסל שתרצה - אבל - שמקומי יהיה בקצה של הספסל! כדי שאזכה בכמה דברים כאחד! א. הלוואי זה ענווה משוכחת ביותר - להיות ב'קצה'!!! ב. גם אוכל לדאוג לכול באי העולם! ג. גם אם מישוה חלילה יפול מהבנין שלידי הבית כנסת, אני אוכל לרוץ ראשון ולהצילו, ולזכות במצווה משוכחת בזה יום הדין...! ד. גם אם ארצה לצאת חלילה לכמה שניות החוצה [להתאווורר...] אז זה היה יותר 'בנקל', ולא אצטריך להזיז אנשים וסטנדרים וכו'.....!!

נו, מגיע יו"כ, והחבר היקר והצדיק שלנו, מגיע לבי"כ, והנה הוא בודק היכן מקומו הקדוש!! והיכן הוא?? איה מקום כבודו?? הנה הוא בקצה הספסל!! אבל לא ממש!! כי אמנם הוא בקצה של הספסל, אבל כיון שלא היה מקום כ"כ בבימ"ד, אז הגבאים היקרים שליט"א, הוסיפו עוד מקומות [עם כיסאות וסטנדרים] אחרי הספסל, מה שאומר, שהבעיה חזרה לשורשה, ואם ידידינו שליט"א ירצה להציל 'ראשון' איזה יהודי שנפל חלילה מאיזה בנין, הוא לא יזכה להיות מעשרה ראשונים.... וכן כן... זה לא שייך!!! הרי לא תהיה [כפי שכתוב בספרים הק'...]!!!! חברי, קצף וכעס וכו'...! הוא רצה לנקום דם עבדיו שפירקו מאת אנשי 'בני בליעל', שרוצים לעקור ממנו חלילה את המצווה הגדולה של 'הצלת נפשות' [באם תהיה כמובן...], והוא כבר החל לפלס את דרכו לאותו גבאי סורר השם הטוב יכפר לו...!

אבל בדרך הוא נזכר.... שהוא מקשיב, לקו שנקרא 'חיים של ביטחון', ושם הייתה ששאלה לפני כמה זמן. מה הדין באדם שקבע תור לרופא [שצריך להכות 3 חודשים בשביל 'תור' אצלו], והנה בלילה ההתקשרו אליו מהמרפאה הנ"ל בשביל שיאשר את התור [או משהו כזה] והוא לא ענה, ובבוקר כשהוא הגיע למרפאה אמרו לו שתורו בוטל, ולתמיתו ולתדהמתו הם ענו: שכיון שהוא לא ענה, התור התבטל והוא פספס!!!

הוא כמובן מאוד נבהל, אבל התגבר ואמר - ה' נתן, ה' לקח!!! יהי שם ה' מבורך!!! בסוף גם כן מצאו לו איזה תור קרוב ברוך ה' וכו', אך הוא שאל האם כדאי שיגיע למזכירה על העוול שנעשה לו ושכך לא עושים, על מנת שלא ינהגו כך לעתיד, ואולי אפילו מדיני מצוות ההשתדלות יש לנהוג כן, כי למרות שהקב"ה הוא זה שטרפד את התור, והוא זה היחיד שמטרפד או מקיים את התורים בעולם, אבל כיון שיש חיוב של השתדלות, אולי הוא צריך להעיר להם? ובקו הנ"ל הוא נענה: שבאמת יש חיוב השתדלות. אבל אם חיוב ההשתדלות הנ"ל, יכול לגרום לזיכרון. וכן יגרום לאבד את שלוות הנפש, ולעורר שוב את חמת 'המלך', וגם לא נראה שזה כל כך ישנה את מדיניותם, אז עדיף שלא יעשה את חוב ההשתדלות הנ"ל, ויתעסק אולי יותר בחובת הביטחון, במקום זאת...!

חשב 'חברי', שגם כאן, בנידון דנן, אם הוא יעיר לאותו גבאי, זה רק יעורר בעצמם את מדת הדין שכבר רתוחה בין כה [ועוד ביום כיפור...] אז ממילא, עדיף אולי שיוותר על מצוות ההשתדלות היקרה והחשובה [של להעיר את עיני הגבאי שליט"א], לטובת שמירת 'בריאותו הרוחנית והגשמית כאחד' [שגם עליהם הוא מצווה להשתדל בכול כוחו], ואיך עושים זאת??? אז זו אכן שאלה חשובה!!! כן, הוא הוסיף לחשוב עם עצמו, ואז הוא אמר: הרי בראש השנה ובמים הנוהרים בכלל, מרבית לעבודת ה' "המלכה" היא, אז הנה "המלכה" האמיתית שלי - לא להעיר לגבאי, ולא להעיר את חמתי, ולהבין שהמלך האמיתי הוא זה שהחליט איפה שאני יישב! והוא היחיד שקובע כל אחד איה מקום כבודו!!!

וזה המלכה שלי בחיי היום יום הפרטיים - לקב"ה!! שאני מבין - שהוא, ורק הוא, מחליט - איה מקום כבודי!!! איזה יופי!!!! כל הכבוד לו...!

רק אם חשבתם שבוה תמה מלחמם עם הייצר טעיתם!! לאחר"כ הוא סיפר, שהיצר שלח לו טיל נוסף, והפעם מכיוון שונה!!!! הוא אמר לו: נו, וכי זו המלכה???, כאילו שהפסדת כאן איזה מיליון דולר?? מה כבר עשית?? לא הערת לגבאי!!! נו, זה מאוד יפה - אבל מכאן ועד המלכה וכו'... נראה שהלכת רחוק מדאי...!

חברי נבהל.... אך לאחר רגע הוא חשב: הריני ממליך את הקב"ה גם ב'טיל' הזה שנשלח כעת ישירות מספינתו המרשימה של חיל הים ה'סטרטגי'!!! אני לא נבהל! ואני ממליך את הקב"ה גם בטיל הנ"ל שמשוגר אליי ישירות מהממלכה הרשעית!!! ואומר: כן!!! עשיתי מעשה קטן, או מעשה גדול, או מעשה בינוני, או מעשה תמהוני, לא יודע מה, אבל אני יודע שאכן כן, המלכת זבה את הקב"ה, והוא שמח מכך, והכול בא על מקומו בשלום ולא כהס"מ זצ"ל....!

כי מה שח' מזמן לידי בזה הוא רוצה שאמליך אותו!!!

וליצר הרע אני אומר... תנוח קצת... תירגע... תפסיק לרוץ ולשגע את כולם... תישן קצת... תשתה משהו... אתה עובד מדי קשה...!

אבל אני מבין אותך, אתה יודע יותר ממני שסופך קרב... ואתה מפחד שאכן כן יהיה.... לכן אתה יורה ללא הרף כי אתה חושב שאולי תצליח בסוף להשמיד חלילה את בניו של מקום... אז אגלה לך סוד... אתה יכול להרוג את מי שאה רוצה, אבל דבר אחד אתה לא יכול!!! אתה לא יכול להפריד את האבא מהבנים!!!

לא תקח האם על הננים - אמרה תורה, ואולי על זה היא התכוונה....! אי אפשר לקחת אותנו מהאבא שלנו! אי אפשר לקחת אותנו מהאמא שלנו! אי אפשר! זה לא יעזור!!!